

Podzimní vzpomnutí

Léto pomalu odkvačilo a dalo na sebe vzpomenout prosluněnými zářijovými dny, jež však nedovedly zabránit říjnovým barvám a listopadovým mlhám, aby převzaly svou vládu nad krajinou. Dřív, než přijde první sníh a vánoční čas, můžeme se ohlédnout za pomalu ustupujícím podzimem a rozvzpomenout se, copak nám přinesl.

Podzim bývá v Jiříkově spíše ve znamení příprav na zimu. V tak čilém ruchu péče o zahrádky a postupných příprav na vánoční čas mnozí uvítají dny volna, jež připadají na 28. říjen a 17. listopad.

Oslavy vzniku republiky 28. října probíhají především po formální stránce na Pražském hradě a na dalších pietních místech. Míst vzpomínek na první světovou válku je po České republice ale velké množství. Snad každá vesnička má na své návsi pomník či alespoň pomníček se jmény spoluobčanů padlých na frontách první války. Války, jež byla nesmírnou ranou pro celý svět, války, jež otřásla dosud zažitými představami lidskosti a hodnot.

Z plamenů tohoto konfliktu, konfliktu, jaký svět do té doby nepoznal, vzešly kromě těžkých ran také nově uspořádané státy. Jedním z nich byla i Československá republika.

Nově vzniklé Československo se muselo potýkat s řadou těžkostí a cesta k soužití v rámci samostatného státu, potvrzení jeho suverenity politické, hospodářské, ale i společenské, stálo nesmírné úsilí. O složitých aspektech zakotvení nového státního uspořádání společnosti složené nejen z Čechů, ale i ze Slováků, Němců, Židů a obyvatel Podkarpatské Rusi zde nechci hovořit. Tato slova píši především proto, že chci na tomto místě vzpomenout občany Jiříkova, kteří padli na frontách světové války.

V poválečných letech byly na nespočetných místech, i v těch nejmenších vesničkách, vystavěny pomníky padlým, jež upomínají nejen na jejich jména a trudný osud, nýbrž i na doby, kdy lidé ještě měli prožitek války hluboce vžitý a dobře věděli, že vznik samostatné Československé republiky byl těžce vykoupen. Věděli, že poválečná euforie a radost je úměrná velikosti utrpení, které museli přestát. I u nás Jiříkově takový pomník máme. Stojí na horní návsi vedle kapličky, obklopen majestátními lipami. Byl zde vyzdvižen za velkolepé slavnosti v červenci roku 1928, u příležitosti oslav prvního desetiletí nové republiky. Tato slavnost byla zahájena krojovaným průvodem, provázená zpěvy, recitacemi a proslovy a zakončena slavnostním odhalením pomníku se jmény padlých a státním znakem.

Fakt, že někteří padli v uniformách Rakouska- Uherska a jiní v uniformách legií, bojujících proti Rakousku, jen dosvědčuje celou tragédii a paradox války. Je nanejvýš správné, že na pomníku jsou jména našich spoluobčanů uvedena všechna pohromadě. Není totiž podstatné, v jaké uniformě padli. Uniforma leckdy nic nevyovídá o hodnotách, jež zastávali jejich nositelé. Podstatné je, že do války byli povoláni a nikdo se neptal, chtějí-li. Podstatné je, že válka jim všem vzala život. Podstatné je, že válka staví proti sobě lidi, jež by mohli být přáteli. A to je jedna z největších tragédií, kterou válka přináší.

Dnes, 93 let od vzniku Československé republiky se již jen málo lidí pozastaví nejen u pomníku, ale nad datem 28. října vůbec. Možná by nebylo na škodu více vzpomínat na padlé spoluobčany v této válce, ale též i na hodnoty, jež měly být nově vzniklé republice vlastní.

Tímto příspěvkem jsem chtěla vzpomenout našich spoluobčanů, jimž smrt na bojištích první světové války zabránila v návratu do rodného Jiříkova. Jsou to pánové:

Karel Pleskač, legionář

Jan Bárta

Josef Bárta

Antonín Grund

František Pavlík

Josef Pleskač

Karel Šemík

Petra Rajterová